

Sygn. akt I PK 173/14

POSTANOWIENIE

Dnia 2 grudnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa M. M.
przeciwko Szkole Podstawowej w D.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 2 grudnia 2014 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 30 stycznia 2014 r., sygn. akt V Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 stycznia 2014 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację Szkoły Podstawowej w D. od wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 28 października 2013 r. przywracającego M. M. do pracy na poprzednich warunkach oraz zasądzającego na jej rzecz kwotę 3.444,27 zł tytułem wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy.

W skardze kasacyjnej pozwana Szkoła zarzuciła: I. naruszenie prawa materialnego, a mianowicie: 1) art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela, poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, że pozwana nie podała powódce kryteriów doboru do zwolnienia, pomimo że w przypadkach zmian organizacyjnych powodujących zmiany planu nauczania uniemożliwiających dalsze zatrudnianie nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć, kryteria te nie muszą być

wskazane nauczycielowi jako składnik (element) przyczyny uzasadniającej wypowiedzenie nauczycielskiego stosunku pracy, albowiem nie są objęte ustawowymi przesłankami (przyczynami) warunkującymi wypowiedzenie nauczycielowi stosunku pracy; 2) art. 30 k.p., przez niewłaściwe zastosowanie w okolicznościach niniejszej sprawy i niezasadne uznanie, iż przyczyny wypowiedzenia nie zostały powódce sprecyzowane w sposób wymagany tym przepisem; 3) art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, przez jego błędną wykładnię i uznanie, że kryteria z dnia 1 marca 2013 r. nie były powódce znane ani też nie wyjaśniono jej, w oparciu o jakie kryteria została wytypowana do zwolnienia; 4) art. 73 Karty Nauczyciela, przez jego niewłaściwe niezastosowanie w okolicznościach niniejszej sprawy i w konsekwencji nieuwzględnienie, że prawo pracownika do urlopu dla poratowania zdrowia nie może naruszać ustawowego obowiązku dyrektora szkoły dostosowania stanu zatrudnienia do aktualnego rozmiaru zadań szkoły, w sytuacji gdy na skutek zmiany organizacji szkoły nie ma zapotrzebowania na pracę nauczyciela po zakończeniu przez niego urlopu dla poratowania zdrowia; II. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 328 § 2 k.p.c., przez niewyjaśnienie podstaw prawnych wyroku w zakresie w jakim Sąd drugiej instancji stwierdził, że przywrócenie powódki do pracy nie pozostaje w kolizji z zasadami współżycia społecznego i umożliwi pracodawcy dokonanie prawidłowego ewentualnego doboru pracownika do zwolnienia przy zastosowaniu sprawiedliwych i obiektywnych kryteriów.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i uwzględnienie apelacji strony pozwanej poprzez oddalenie powództwa w całości.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono w pierwszym rzędzie jej oczywistą zasadnością, gdyż Sąd Okręgowy dopuścił się kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego, a to art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela oraz art. 30 k.p. W ocenie skarżącego, Sąd drugiej instancji dokonał błędnej wykładni art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela oraz niezasadnie przyjął, że pozwana Szkoła nie podała powódce kryteriów doboru do zwolnienia,

mimo iż kryteria te nie są objęte ustawowymi przesłankami (przyczynami) warunkującymi wypowiedzenie nauczycielowi stosunku pracy. Nie muszą być zatem wskazane nauczycielowi jako składnik (element) przyczyny uzasadniającej wypowiedzenie nauczycielskiego stosunku pracy. Na skutek powyższego naruszenia doszło do niewłaściwego zastosowania art. 30 k.p., a co za tym idzie przyjęcia, że przyczyny wypowiedzenia nie zostały powódce sprecyzowane w sposób wymagany tym przepisem. Reasumując, Sąd Okręgowy niezasadnie przyjął, że przyjęte przez stronę pozwaną kryteria doboru do zwolnienia z dnia 1 marca 2013 r. są tożsame z przyczyną wypowiedzenia wskazaną w piśmie z dnia 25 kwietnia 2013 r. stanowiącym rozwiązanie stosunku pracy za wypowiedzeniem. W dalszej kolejności skarżący wskazał na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a mianowicie - czy szkoła dokonująca rozwiązania stosunku pracy z nauczycielem na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela, a w której przyjęto kryteria do zwolnienia nauczycieli, a następnie zatwierdzono je przez radę pedagogiczną, jest zobowiązana podać je do wiadomości nauczyciela przebywającego na urlopie dla poratowania zdrowia, z którym zamierza rozwiązać stosunek pracy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na

uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Skarżący odwołuje się do przesłanek oczywistej zasadności skargi oraz występowania istotnego zagadnienia prawnego. Należy zatem zwrócić uwagę, że zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy po pierwsze - przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468) oraz po drugie - jego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (por. postanowienie z dnia 27 stycznia 2009 r., II PK 248/09, LEX nr 736732). Z kolei z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w

sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia.

Skarżący nie zdołał wykazać istnienia tak rozumianych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Po pierwsze, ograniczając się do skonstruowania pytania stanowiącego - w ocenie skarżącego - zagadnienie prawne wyłaniające się na tle art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela, nie przeprowadza on jakiegokolwiek wywodu jurydycznego dla wykazania, że rozstrzygnięcie formułowanej wątpliwości w stanie faktycznym sprawy jest na tyle istotne, iż wymaga zaangażowania Sądu Najwyższego.

Po drugie, jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi, gdyż albo interpretacja przepisu rodzi wątpliwości prawne, albo przepis ten jest jednoznaczny, a jego zastosowanie przez sąd błędne i wówczas skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Ponieważ skarżący formułuje na tle art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela zagadnienie prawne, przeto nie można przyjąć oczywistej zasadności skargi z uwagi na widoczne *prima facie* naruszenie tego przepisu przez Sąd drugiej instancji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2008 r., II PK 158/08, LEX nr 738506 oraz z dnia 26 listopada 2013 r., I UK 291/13, LEX nr 1430990).

Po trzecie, skarżący - odwołując się do oczywistej zasadności skargi kasacyjnej z uwagi na naruszenie przez Sąd drugiej instancji art. 20 ust. 1 pkt 2

Karty Nauczyciela w związku z 30 k.p. - nie wskazuje, o którą z jednostek redakcyjnych tego ostatniego przepisu mu chodzi oraz pomija, że podstawę zaskarżonego wyroku stanowiło również ustalenie, iż „dyrektor szkoły zaniechał przeprowadzenia właściwego doboru pracownika do zwolnienia ze względu na powyższe [staż pracy, kwalifikacje, stopień awansu zawodowego, wiek, warunki osobiste, jakość świadczonej pracy, sytuację majątkową i rodzinną] kryteria”, i „zadowolił się stwierdzeniem, że pozytywnie układała się jej praca z A. J.” oraz podzielenie przez Sąd odwoławczy oceny Sądu pierwszej instancji, że „należało dokonać porównania powódki będącej długoletnim nauczycielem dyplomowanym z innymi nauczycielami zatrudnionymi w szkole, w szczególności z innym nauczycielem mianowanym uczącym języka polskiego i historii A. J. pod względem stażu pracy, kwalifikacji, stopnia awansu zawodowego, wieku, warunków osobistych i jakości świadczonej pracy i dokonać wyboru nauczyciela do zwolnienia w świetle przyjętych w dniu 1 marca 2013 r. kryteriów”.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.